

Onderhuids

Nieuwsbrief nr.4
08.08.2020

Alles in de wereld is een spiegeling van iets anders. Maar ergens is er een smalle opening. En dat is de reden dat kunst bestaat, beweert de Zweedse antropologe Agneta Pleijel. Kunst dus als spiegel van de wereld, maar volgens mijn bescheiden mening dan eerder toch een gebroken spiegel waarbij iedere kunstenaar een scherpje produceert met zijn eigen visie en perspectief op de werkelijkheid. En zelfs dan nog is dat ene stukje gelaagd en onderhevig aan meerdere betekenissen en associaties. Concludeerde ooit de geniale Picasso niet dat *Kunst een leugen is die ons helpt de waarheid in te zien?* Een statement dat voordien – weliswaar iets minder brutaal – ook reeds door de Duitse jurist en kunstrecensent Conrad Fiedler was uitgesproken in zijn zoektocht naar de *Sichtbarkeitsgestaltung*, de eigenlijke objectiviteit van het kunstwerk en de wezenlijke inhoud van kunst. Volgens zijn idee was die niet gelegen in het weergeven van voorwerpen of in het overdragen van een inhoud van religieuze, politieke, maatschappelijke of welke aard dan ook. Hij wilde aantonen dat beeldende kunst de meest directe en unieke uitdrukking is van het artistieke bewustzijn. *Hoe paradoxaal het ook mag klinken, kunst begint pas daar waar de aanschouwing ophoudt,* schrijft Fiedler. *Niet de werkelijkheid van de dingen is het duurzame, maar alleen de vorm die de werkelijkheid door ons toedoen verkrijgt.*

Onder de noemer *Onderhuids* focust De Koolputten Kunstforum zich van 15 augustus tot 6 september op de dualiteit *zichtbaar zijn* versus *zichtbaar maken*. De titel van deze tentoonstelling duidt dan ook op de beweeglijke grens tussen intern en extern, tussen de zuivere gewaarwording en de logica van het kunstwerk, tussen de al dan niet ontvankelijkheid van de beschouwer en de artistieke ambitie van de schepper die de wereld wil objectiveren en zich toe-eigenen.

De serie *Skylines* van **Linde Fobe** ontvouwt zich niet in tegenstellingen maar veeleer in een *dualiteit als eenheid* die complementaire vorm- en kleurelementen verzoent. De verticale megalomanie van een stadszicht destilleert zij tot een hoogst

originele picturale architectuur, waarin de harde mathematische vormstructuur van torenhoge gebouwen opgaat in een bewegend en labyrintisch lijnenspel van vlakken en velden in schakeringen en toonwaarden van eenzelfde kleur. Haar compositorische logica en bijzondere beeldtaal vol verwijzingen, symbolen en metaforen vertaalt haar werkelijkheid tot een fugatische compositie. Net zoals in de muziek van Bach verwezenlijkt ook zij in dit werk de simultaneïteit van beweging en tegenbeweging in tijd en ruimte.

Het oeuvre van **Monique Coppieters** toont taferelen met *bijna niets* als uitgangspunt, een *bijna-leegte*, een leegte met iets, niets anders dan een diep donkere schaduwpartij, een stuk muur, een balkstructuur, een architecturale vormsuggestie die ergens doorbroken wordt door een oplichtende streep, door een smalle strook licht die langzaam strikend verglijdt, verdwaalt, zich schemert, verdampst en oplost in een schemerzone: metaforische gedachte als getuigenis van onthechting, van de subtiele conversatie tussen het symbolisch verborgene en het innerlijke zelf als snijlijn van af- en aanwezigheid.

Het werk van **Bob Stickers** is gebaseerd op een wandeling langsheen de smalle straatjes van het Middeleeuwse stadje Troyes in de Champagnestreek met zijn karakteristieke gevels van de vele vakwerkhuisen die er schots en scheef tegen el-kander leunen. Ook hier test hij het vormconcept uit op de wetmatige structurele mogelijkheden, zodat seriematige verschuivingen en perspectivische vervormingen zichtbaar worden. Ondanks het feit dat Stickers' werken geen filosofisch

statement willen uitdragen, ligt er evenwel een levenshouding in besloten die zowel orde en stabiliteit als dynamiek en energie uitstraalt.

Een onpeilbare stilte als weg naar het authentieke zelf heeft iets van een mystieke onthechting, een aureool van spirituele beleving. Wie stilte zoekt, hoopt ook een diepere en wellicht meer fundamentele kant van zichzelf tegen te komen. De *omhelzing van de stilte* is tastbaar in het oeuvre van **Lut D'Hondt**. Stilzwijgend zuigt zij ons mee in de intimiteit van haar wereld, een wereld waarin stoffen, naald en garen de melancholie van de herinnering bepalen. Haar serie

Noli me tangere heeft *onderhuids* een dubbele bodem. Als wijdverbreid motief in de schilderkunst, van Giotto's versie in de Scrovegnikapel in Padua tot Rubens' schilderij waarin Maria Magdalena knielt voor de verrezen Christus in de gedaante van een tuinman, vormt deze uitdrukking uit het Paasevangelie de achterliggende gedachte. *Raak mij niet aan*, de letterlijke vertaling, roept vandaag ook de vrees voor het covid-19-virus en *social distancing* op. De onmogelijkheid tot toenadering wordt hier gesuggereerd door een transcendente verstillings tussen materie en geest. De mis-en-scène van een uitgerafeld stuk witte katoenstof op een pikzwarte ondergrond zet de zintuiglijke subtiliteit van een innig verlangen naar contact om in een dramatische beweging die lichtend *de witte wolk van hemelvaart* tegemoet treedt. Het *Visio Dei* in oghenschouw.

Stilte wordt vaak geassocieerd met leegte en vervreemding en juist deze elementen zijn troefkaarten die **Hilde Goossens** meesterlijk uitspeelt in haar werk. De ruis van sublieme alleenheid versus versterkte eenzaamheid dringt ongenadig door in het schilderij *Stille tram*. De onbestemdheid werkt beklemmend, etaleert een gelaagdheid waardoor de betekenis niet direct te vatten is. Haar schilderwerk verwijlt veeleer op de grens van de overdrachtelijke betekenis, evoceert een concentratie van prikkels waarin we noodgedwongen de illusie van een ietwat gelijkaardig beleefd moment menen te herkennen. Doch de waarheid is zeker niet absoluut en de leegte blijft intrigerend open voor verdere invulling door de kijker.

Een schilderij dat niets voorstelt, zegt niets; het kan niet waar of vals zijn, maar het kan wel juist zijn of verkeerd, schreef Nelson Goodman in zijn studie *Of mind and other matters*. Dat abstractie vaak veel rijker is dan de concrete verschijningsvormen bewijst **Viviane Moortgat** zowel in haar sculpturaal werk als in haar etsen en tekeningen. De verweerde roerloosheid van de boomstam staat centraal in haar oeuvre. De organische intensiteit, tactiele eigenschappen en karakteristieke texturen van het hout weet zij *vergeestelijkt* te verbuigen tot een *suppositio materialis* dat zijn betekenis en zin in zichzelf vindt.

Ook de associatieve beeldtaal in de collages en frottages van **Erna Leys** onderzoekt het gebied dat gebed ligt tussen het concrete en het onderbewuste, tussen het gestuurde en het toeval. Net als bij een mandala bakent haar werk een meditatie ruimte voor de toeschouwer af, waarin slechts de essentie rest die zich filosofisch manifesteert als een intuïtieve opvatting van het grote mysterie van de natuur en de kosmische beleving van de oneindige ruimte, waarin de mens maar een speldenknopje is. *Ver-ding-lijken* staat hier voor spiritualiteit, waarbij de kunstenaar inzichten materialiseert om via de zintuigen de geest te bereiken.

François De Geest toont ons de mens en dwingt de kijker tot een reflectie op zijn eigen plaats in tijd en ruimte. Tussen paradijs en inferno creëert hij een *tussenwezen* dat *de eeuwigheid in het ogenblik plukt*, zoals de Joods-Duitse filosoof Ernst Bloch in zijn *Prinzip Hoffnung* beschrijft. Het vervulde moment als *tijd zonder wijzers* waarin de hoop van de mens gevoed wordt dat het ook anders en beter kan. Vanuit verstillings en verwondering schept kunst inderdaad het *momentum* om onszelf terug te vinden, veelal *onderhuids*, om door de tikkende metronoom van tijd heen, de verbinding te zoeken tussen twee polen van tegenstelling als zichtbaar en onzichtbaar, als eenduidig en onbegrijpelijk, als waarheid en leugen, als trouw en bedrog. Het oeuvre van deze acht geselecteerde kunstenaars leert ons dat de eigen verbeeldingskracht en interpretatieve alertheid een onmisbare schakel zijn.

In functie van corona

De overheid legt zware maatregelen op om het virus te bestrijden. Dat wij van de gesel nog lang niet af zijn, bewijst ons de verscherpte aanpak. Maar solidariteit is nodig om de storm te luwen. In functie hiervan willen wij nog even enkele richtlijnen meegeven:

- Kies voor uw bezoek liefst een tijdsblok van 14 tot 15.30u of van 15.30 tot 17u
- Reserveer best uw bezoek op voorhand via telefoon of e-mail
- Ontsmet uw handen bij het betreden van de site.
- Respecteer de anderhalve meter afstand
- Een mondmasker in het Kunstforum is verplicht
- Het aantal aanwezigen wordt beperkt tot 10 personen gelijktijdig in de ruimte
- Een vast afgebakend parcours dient gevolgd te worden
- Uw bezoek wordt geregistreerd en blijft 14 dagen ter beschikking voor eventuele contactopsporing

Indien wij ons allen hieraan houden, kunt u beslist ongestoord genieten van deze tentoonstelling.

Wij danken u voor het vertrouwen en hopen u eerstdaags te mogen begroeten. Hou het intussen veilig en gezond!

